

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 15 februari 1895 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 15 kap. 2 § rättegångsbalken.

Uti en i Andra Kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, n:o 51, hemställer herr *O. Persson* i Killebäckstorp, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att första punkten af 15 kap. 2 § rättegångsbalken skulle erhålla följande förändrade lydelse:

»De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige».

Den föreslagna förändringen af ifrågavarande punkt, hvilken nu lyder: »De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige män», går följaktligen derpå ut, att jemväl qvinna skall vara behörig att inför domstol föra talan såsom ombud för annan.

Motionären erinrar om, att han vid 1896 års riksdag framställde förslag i samma syfte; att lagutskottet i sitt utlåtande i anledning af motionen afstyrkte den ifrågasatta lagändringen, under förmenande att lagbestämmelsen, sådan den nu vore affattad, icke utgjorde ovilkorligt hinder för qvinna att begagnas som rättegångsombud, då uttrycket »man» här liksom på flere andra ställen i 1734 års lag begagnades liktydigt med »person», en tolkning, för hvars riktighet utskottet fann stöd i det förhållande, att genom en *förklaring*, men ej genom *lagförändring* meddelats, att lagens stadgande i 16 kap. 1 § ärdabalken, att testa-

mente skulle bevittnas af tvenne gode män, icke innefattade någon med afseende å bevisning om testamente gjord inskränkning i lagens allmänna bud, att qvinna finge ej mindre än man vittne bära; äfvensom att, under det att utskottets afstyrkande hemställan af Första Kammaren bifölls, Andra Kammaren deremot med stor majoritet biföll motionärens framställning. Härefter anför motionären, hurusom han funne den omständigheten, att en förklaring ansetts erforderlig i omförmälda fall, gifva stöd deråt, att ifrågavarande stadgande icke kunde annorlunda tolkas, än att endast män af lagen godkändes såsom rättegångsombud. Skulle uttrycket »man» i allmänhet användas liktydigt med »person», hade någon förklaring ej behöfts, och att man kunnat i detta fall nöja sig med en förklaring hade tydligen varit beroende deraf, att man kunnat hänvisa till det allmänna stadgandet om qvinnas vittnesgiltighet. Då sådant allmänt stadgande, som kunde på nu ifrågavarande fall tillämpas, ej förefunnes, måste, derest qvinna skulle anses skicklig såsom rättegångsombud, en lagförändring vidtagas.

Syftet med den ifrågasatta lagförändringen vore, såsom motionären förut angifvit, vinnande af enhet i rättskipningen. Ehuru, såsom motionären erfarit, flere domare funnes, som i likhet med lagutskottet funno stadgandet, att rättegångsombud skulle vara man, ej vara hinder för qvinna att brukas som sådant ombud, funnes dock andra, som tolkade lagrummet i fråga efter ordalydelsen, hvilken tolkning i allt, som afsåge rättegångsform, enligt motionärens åsigt vore den rigtiga. Till motionärens kännedom hade kommit, att jemväl efter senaste riksdagen fall förekommit, då qvinna såsom sådan vägrats att föra andras talan inför rätta.

Utskottet har visserligen icke, hvarken af hvad motionären anfört eller af andra skäl, föranledts att frångå den af utskottet vid 1896 års Riksdag uttalade åsigt, att ifrågavarande lagbestämmelse icke utgör ovilkorligt hinder för qvinna, om hon för öfrigt eger de betingelser, hvilka lagen fordrar hos ett rättegångsombud, att föra andras talan inför rätta. Då det emellertid blifvit för utskottet bekant, att, på sätt också af motionären framhållits, icke alla domstolar i landet i detta afseende dela utskottets åsigt, utan att, med tillämpning af 15 kap. 2 § rättegångsbalken, qvinna någon gång vägrats att uppträda såsom rättegångsombud, och då utskottet tror, att den enhet i rättskipningen här-

utinnan, som bör eftersträfvast, lätt och lämpligen vinnes genom det förtydligande af lagen, som skulle åstadkommas genom ett bifall till motionärens hemställan, så föränlåtes utskottet häraf att biträda densamma och hemställer alltså,

att Riksdagen måtte för sin del antaga följande

Lag

angående ändrad lydelse af 15 kap. 2 § rättegångsbalken.

Härigenom förordnas, att 15 kap. 2 § rättegångsbalken skall hafva följande ändrade lydelse:

De, som för andra må tala och svara, skola vara oberyktade, ärlige, redlige och förståndige. Ej bör någon allmänneligen dertill brukas, som afrätten, der saken drifves, ej godkänd är, och lof dertill fått. Vill parten bruka till fullmäktig sin skyldeman, eller den i hans tjänst är, eller han eljest hafver förtroende till; stånde det honom fritt. Konungens betjente, som kronans uppbörd ej hafva, må ock för sina vänner tala, när deras förmän det tillåta, och de sin tjänst dermed ej försumma, eller det emot deras embetes pligt ej strider.

Stockholm den 15 februari 1897.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Fröberg*, *Ölander* och *G. Andersson*, hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.